

ЕТИЧЕН КОДЕКС НА СЛУЖИТЕЛИТЕ В ДЪРЖАВНИТЕ АРХИВИ

*Утвърден от Председателя на Държавна агенция "Архиви" (ДАА) на 31 януари 2007 г.
Доп. и изм. със Заповед № 301 от 20 декември 2008 г. на Председателя на ДАА*

ВЪВЕДЕНИЕ

Етичният кодекс на служителите в държавните архиви в Република България регламентира морални ценности, етични принципи и специфични правила за професионално поведение.

Целта на кодекса е да отговори на обществените очаквания и да укрепи доверието в морала и професионализма на служителите в държавните архиви и архивната институция. Кодексът предлага насоки за професионални и личностни взаимоотношения в архивната колегия (държавните и учреденските архиви), както и с други лица и учреждения, които имат отношение към опазването и използването на документалното наследство на страната, към които е препоръчително да се придържат служителите. Кодексът е подготвен на базата на основополагащи документи, определящи европейските норми за професионализъм и отговорност, Кодекса за поведение на служителите в държавната администрация, Международния етичен кодекс на архивистите, приет на заседание на Генералната асамблея на Международния съвет на архивистите на 6 септември 1996 г. в Пекин, Китай, и етични кодекси на сродни професионални колегии. Принципните етични норми са доразвити на основата на традициите в българската архивна професионална практика.

Кодексът е разработен с разбирането, че резултатите от работата не зависят само от професионалните и лични възможности, но и от мотивацията и желанието за споделяне на общи ценности и придържане към единни принципи на морал и професионална етика.

Професионално-етичният кодекс за поведение на служителите в държавните архиви подлежи на периодично допълване и осъвременяване в съответствие с общественото развитие.

Всеки служител е длъжен да се запознае с настоящия Етичен кодекс. Преките ръководители имат задължението да запознават и всички новопостъпили служители в държавните архиви в ръководеното от тях звено с настоящите принципи и правила на професионално и личностно поведение. В случаите, когато дадено поведение на служител не е адекватно на тези принципи и правила или на съответни закони, подзаконови или други вътрешноведомствени актове и това оказва негативно влияние на работата на служителя за изпълнението на неговите служебни задължения или на авторитета на ведомството, може да се стигне и до налагане на съответна подходяща дисциплинарна санкция.

КОДЕКС ЗА ПРИНЦИПИТЕ И ПРАВИЛАТА НА ПРОФЕСИОНАЛНО И ЛИЧНОСТНО ПОВЕДЕНИЕ

Раздел I

Служителите в държавните архиви са длъжни да осигуряват целостта и опазването на поверените им за съхранение и контрол документи, съставна част на

Националният архивен фонд, като гарантират, че те ще останат достоверно свидетелство за миналото.

1. Стриктно спазват и следят за изпълнение на архивното законодателство.
2. Осъществяват задълженията си в съответствие с методическите принципи и правила, регламентиращи създаването и съхраняването на документите в деловодствата и учрежденските архиви, тяхното комплектуване, водене на отчет и съхранение в държавните архиви, както и тяхната реставрация и консервация.
3. Отнасят се с уважение и зачитане към законните интереси на фондообразователите и правото на частна собственост върху архивни документи на отделни физически и юридически лица.
4. Комплектуват документи в съответствие с целите и статута на архивната институция.
5. Провеждат безпристрастно експертиза за определяне на архивната ценност на документите в контекста на тяхната историческа, правна и административна значимост като основават решенията си на стриктно формулирани критерии за подбор.
6. Гарантират запазването на архивната ценност на документите, включително и на електронните, в процеса на провеждане на тяхната експертиза, научно-техническа обработка, съхранение и използване.
7. Заместването на оригиналните документи с друг вид технически носители се извършва като се взема предвид тяхната присъща информационна и юридическа ценност.
8. Защиават интересите на националната сигурност и на физическите и юридическите лица без да унищожават информация, особено по отношение на електронните документи.
9. Осигуряват консервацията и реставрацията на съхраняваните архивни документи при максимално запазване на тяхната автентичност.
10. Осигуряват създаването на Застрахователен фонд за документите.
11. Не се поддават на никакъв натиск, насочен към унищожаване или фалшифициране на архивните документи с цел укриване или изопачаване на факти.
12. Оказват съдействие на колеги и на компетентните служби за предотвратяване унищожаването, разрушаването или повреждането на архивни документи, както и за наказателно преследване на извършителите на тези деяния.

Раздел II

Служителите в държавните архиви благоприятстват осигуряването на максимално широк публичен достъп до архивните документи при еднакви условия за обслужване на всички потребители.

1. Стриктно спазват правото на всеки гражданин на достъп до документна информация при условия и ред, определени от Закона за Националния архивен фонд и Закона за достъп до обществена информация.
2. Безпристрастно прилагат законовите разпоредби за защита от нерегламентиран достъп до информация, представляваща държавна и/или служебна тайна, чуждестранната класифицирана информация, личните данни и авторските права.
3. Стриктно прилагат всички обосновани и ясно фиксирани договорености за ограничения за определен период на достъпа и използването на архивни документи, направени като условие при комплектуването, но при настъпили промени в обстоятелствата предоговарят допълнително в интерес на либерализацията на достъпа.

4. Мотивират и справедливо прилагат законовите ограничения за използване на архивни документи, свързани с правата и защитата на доброто име на трети лица, на националната сигурност, обществения ред, народното здраве и морала, както и с опазването на архивните документи и волята на дарителите.

5. Зачитат правата на индивида и осигуряват еднакви условия за използване на архивни документи, като не допускат дискриминационни ограничения на сновата на възраст, пол, раса, религия, националност, политически възгледи.

6. Създават и предоставят за използване научно-справочен апарат (описи, пътеводители, каталози и др.) към всички съхранявани в архива фондове и документи.

7. С готовност съдействат за реализиране на всички обосновани заявки за проучване по архивни документи и дават експертни консултации в рамките на своята компетентност.

8. Отговарят любезно на всички отправени към тях запитвания.

9. От служителите в държавните архиви се очаква да изглеждат по начин, подходящ за средата, в която работят, като облеклото и външният вид са съобразени с общоприетите норми за представителност и авторитета на ведомството.

Раздел III

Служителите в държавните архиви служат на интересите на държавата, обществото и архивната институция и не се възползват от служебното си положение в свой или чужд интерес.

1. Поддържат професионално и лично поведение, което не води до негативни последици върху работата и доброто име на архивната институция.

2. Въздържат се от действия, които нарушават професионалната обективност и безпристрастност.

3. Не се облагодетелстват във вреда и за сметка на правата и законните интереси на личността, колегите, институцията и обществото.

4. Не събират оригинални документи с архивна стойност и не участват в сделки с тях от свое или чуждо име.

5. Не взимат решения и не извършват дейности, които биха създали в колегията и обществото впечатление за конфликт на интереси или са в противоречие с интересите на институцията.

6. Могат да използват архивните документи за свои научни изследвания и публикации, които не влизат в противоречие с възложените им административни и професионални задачи и при същите условия, предоставени на останалите потребители.

7. Не използват за свои цели непубликувани изследвания, до които имат достъп в професионалната си дейност, в нарушение на авторското право.

8. Не разкриват и не използват при никакви обстоятелства класифицирана информация, станала им известна при изпълнение на служебните задължения.

Раздел III а Конфликт на интереси

1. Служителите не могат да участват при обсъждането, подготовката, вземането и изпълнението на решения, когато те или свързани с тях лица по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителната разпоредба на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси са заинтересовани от съответното решение или когато имат със заинтересуваните лица отношения, пораждащи основателни съмнения в тяхната безпристрастност.

2. При възлагането на служебна задача, чието изпълнение може да доведе до конфликт между служебните им задължения и техните частни интереси, служителите следва своевременно да уведомят своя ръководител.

3. Служителите, на които станат известни факти и обстоятелства за възникнал конфликт на интереси в администрацията, в която са назначени, предприемат необходимите мерки за изясняване на въпроса като подават сигнал.

4. Когато служителите се съмняват дали дадена дейност е съвместима със служебните им задължения, те трябва да обсъдят това със своя ръководител.

5. Служителите не могат да използват служебното си положение за осъществяване на свои лични или на семейството си интереси.

6. Служителите не участват в каквито и да са сделки, които са несъвместими с тяхната длъжност, функции и задължения.

7. Служителите, напуснали държавната администрация, не трябва да злоупотребяват с информацията, която им е станала известна във връзка с длъжността, която са заемали, или с функциите, които са изпълнявали.

Раздел IV

Служителите в държавните архиви се стремят да постигнат висок професионализъм.

1. Системно усъвършенстват познанията си по архивистика и полагат усилия за придобиване на нови умения, налагащи се от служебните им задължения.

2. Постоянно се стремят да развиват професионалните си и технически познания.

3. Споделят своите знания и опит с колегите си в интерес на работата, както и добрите практики на колегите от архивите в страните, членуващи в Международния архивен съвет.

4. Допринасят със своите знания за повишаване ефективността на работа на архивната колегия и ръководните кадри осигуряват на подчинените съответстващи условия за работа, обучение и квалификация.

Раздел V

Служителите в държавните архиви си сътрудничат с други колеги и представители на сродни професии с цел осигуряване съхранението и използването на световното и националното документално наследство.

1. Стремят се към разширяване на сътрудничеството за постигане на общи професионални цели.

2. Поддържат толерантни отношения с колеги и представители на сродни професии в духа на взаимното уважение, коректност, почтеност и разбирателство.

3. Поддържат междуличностни отношения на основата на общочовешките ценности – честност, справедливост, професионална и човешка съпричастност.

4. Избягват конфликти като разрешават проблемите със зачитане на различни мнения и спазване на професионалните етични норми.

Заклучителна разпоредба

Всяко поведение извън тези принципи и правила на професионално и личностно поведение е неприемливо за архивната институция, а когато представлява нарушение на разпоредбите на Закона за държавния служител и Кодекса на труда, се санкционира с дисциплинарно наказание по съответния ред.